

Dielo Posledná večera (tal. Ultima Cena) renesančného maliara Leonarda da Vinciho na čelnej stene refektára Kostola Santa Maria delle Grazie v talianskom Miláne je pre mnohých učencov a historikov najväčším výtvarným dielom na svete.

V každom z nás je Ježiš aj Judáš

Hlavní protagonisti veľkonočného božieho príbehu s ľudským rozmerom sú diametrálne odlišné postavy Ježiš Nazaretský a Judáš Iškariotský. Príbeh oboch síce skončil smrťou, ale kým jeden svojou smrťou spôsobil vznik náboženstva, ktoré pretrvalo dve tisícročia, druhý ostáva zatratenou postavou obesenca. Judáš zradil Ježiša bozkom a vydal ho židovskej veľrade za tridsať strieborných. To je známy dej príbehu Veľkej noci. Po stáročia obaja boli, a sú, nielen ústrednými postavami veľkonočných sviatkov, ale aj vďačnou témou výtvarného a literárneho umenia, a-lebo spojenia oboch, tak ako v príbehu seleziánskeho kňaza Brunna Ferrera:

"Veľký maliar Leonardo da Vinci dostal ponuku, aby vytvoril fresku v refektári kláštora Panny Marie Milostiplnej v Miláne. Táto freska mala zobrazovať Poslednú večeru Ježiša s apoštolmi. Maliar chcel vytvoriť touto freskou veľké majstrovské dielo, a preto pracoval pokojne a pozorne. Len bratom z kláštora sa zdalo, že pracuje veľmi pomaly, ale bolo to preto, že model pre tvár Ježiša si Leonardo vyberal dlhé mesiace. Chcel, aby táto tvár vyžarovala silu i nehu, duchovný aj ľudský rozmer. Nakoniec na ulici narazil na mladíka s jednoduchým, úprimným, čistým výrazom, ktorý najviac zodpovedal jeho predstave o Ježišovi. Volal sa Angelo. Po roku začal Leonardo hľadať vo vykričaných častiach Milána, v pochybných a nebezpečných krčmách ďalší model. Potreboval nájsť tvár, ktorá by mu bola modelom pre Judáša, Ježišovo zradcu. Hľadal tvár, v ktorej by sa zračil nepokoj a beznádej, tvár človeka schopného zradiť najlepšieho priateľa. Po nociach hľadania v prostredí podvodníkov všetkého druhu Leonardo našiel toho pravého. Vzal ho so sebou do kláštora a začal ho maľovať. Vtom uvidel v jeho očiach slzy. "Čo sa deje?" opýtal sa Leonardo. "Ja som Angelo," zašepkal muž. "Ten, podľa ktorého ste maľoval tvár Kristovu..."

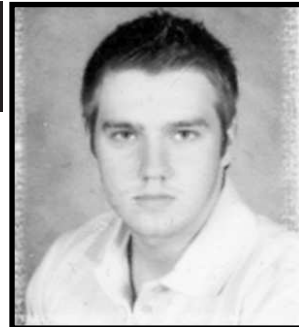
Z príbehu B. Ferrera vyplýva poučenie, že všetci nosíme vo svojom vnútri Ježiša aj Judáša. Ktovie ale, od čoho všetkého závisí, ktorý z nich je v nás dominantný, ako na okolie pôsobíme. Aké silné musí byť prirodzené a normálne dobro, ktoré by malo prehlúšiť zlý hlas pokašiteľa a zradcu? Nie je to niekedy spôsobené aj krížom, ktorý sme nútení niesť celý svoj život a pod jeho ťarchou, buď silnieme alebo klesáme bližšie k zemi? Aké pohnútky nás vedú k tomu, že sme schopný zradiť najbližšieho? Musí to byť tých tridsať strieborných, alebo viac, či stačí aj menej?

Posolstvo ukrižovaného by sa nenaplnilo, keby sme vo Veľkej noci videli len plné misy. Nemusíme byť ani silne veriaci, aby sme pochopili posolstvo tohto kresťanského sviatku. Stačí si nájsť chvíľku na tiché rozjímanie, na spytovanie svojho svedomia, či nám hlasnejšie odpovie Ježiš alebo Judáš. Oni už na svojom príbehu nič zmeniť nemôžu. My však áno.

R. HORNÁČEKOVÁ

Ostali nám po Tebe už len fotky...

"Mňa nepresvedčí nikto, že je život krátky, že končí ako tanec, že sa sebe ukloníme a naposledy si zamávajú dlane. Ja nechcem, aby tvoje srdce stíchlo, aj tak sa stane, čo sa má stať, veď život plynie rýchlo. Mňa nepresvedčí nikto že keď človek umrie tak ostanú len fotky. Človek potrebuje nádej, aspoň niečo, aspoň tri bodky... " (No Name)

S hlbokým žiaľom oznamujeme, že nás 10. marca 2013 za tragických okolností navždy opustil náš milovaný syn, krstný syn, synovec, vnuk a priateľ

ONDREJ SVORADA z Veľkého Krtíša vo veku 22 rokov.

Ďakujeme všetkým príbuzným, známym a priateľom, ktorí sa 22. marca 2013 s našim drahým zosnulým prišli rozlúčiť a vyprevidiť ho na poslednej ceste na veľkokrtíšskom cintoríne. Zvlášť ďakujeme všetkým prítomným za kvetinové dary a prejavy sústrasti, ktorými sa snažili zmierniť náš nesmierny žiaľ za našim milovaným.

Nikdy na Teba nezabudneme a vo svojich srdciach si zachováme večnú pamiatku na Teba tak, ako sme Ťa poznali, láskavého, dobrého a veselého mladého muža. Skormútená mama, otec, krstná mama, starí rodičia, prastarí rodičia, priateľka Zuzka s rodičmi, strýkovia Peter a Tibor, ako aj ostatná rodina, priatelia a známi.

Budeš nám chýbať do konca života...

Poznáme víťazov súťaže o najsympatickejší manželský pár

Všetkým manželom ste spolu poslali 1134 hlasov

Počas niekoľkých mesiacov sa na stránkach Pokroku objavovali svadobné fotografie šťastných krásnych ľudí, ktorí sa rozhodli svoju lásku spečatiť manželským sľubom. A keďže v manželstve platí, podobne ako v maratóne, hlavne vydržať - rozhodli, že budú súťažiť v dvoch kategóriách. Do prvej sme zaradili mladomanželov, ktorí uzatvorili sobáš najneskôr pred tromi rokmi pred prihlásením súťaže a do druhej manželov, ktorí spolu vydržali už nejaký ten rôčik či desaťročie - teda, ak sa sobášili pred viac ako 20-timi rokmi.

Táto súťaž bola pre čitateľov určite veľmi zaujímavá, keďže spolu hlasovalo až 1134 čitateľov Pokroku. Pod tento úctyhodný počet sa určite podpísali aj atraktívne ceny, ktoré čakajú na víťazov v I. aj II. kategórii.

Prvá cena pre obidve kategórie je pobyt v Hoteli AQUATERMAL STREHOVÁ s romantickou večerou, ubytovaním na jednu noc, raňajkami a voľným vstupom do wellness a spa hotela, vrátane bazénov, štyroch druhov saun a jakuzzi.

Druhú cenu, kozmetický balíček v hodnote 50 eur, venovala oblastná riaditeľka ORIFLAME Marcela Krnáčová - Oľšaková. Manželské páry, ktoré sa umiestnili na 3. mieste získajú poukážku v hodnote 40 eur na nákup ľubovoľného svetidla z predajne KAPA - SVIETIDLÁ, Ul. nemocničná Veľký Krtíš.

Víťazov teda poznáme a pre úplnosť uvádzame celkové poradie aj s počtom získaných hlasov.

Poradie mladomanželských párov

1. miesto Monika a Tomáš Tóthovci (251 hlasov)
2. Veronika a Alexander Tóthovci (145)
3. Miloslava a Matej Kandovci (135)

4. Mgr. Renáta a Ing. Martin Lacovci (128)

5. Anna a Ivan Jánošíkovci (119)

6. Veronika a Jozef Zoľákovci (99)

7. Ing. Lubomír

a Mgr. Veronika Hruškovci (24)

8. Iveta a Daniel Rumanovci (20)

9. Lenka a Štefan Cellengovci (9)

10. Martina a Zsolt Melišovci (8)

11. Veronika a Milan Navrátilovci (2)

12. Zuzana a Roman Kováčovci (1)

Poradie manželských párov, ktoré sú spolu viac ako 20 rokov

1. Štefánia a Ján Selský (102 hlasov)

2. Priska a Marián Liškayovci (74)

3. Ružena a Ján Feketeovci (13)

4. Emília a Ján Šuhajovci (5)

Prvé tri manželské páry v oboch kategóriách prosíme, aby prišli na malé (veríme, že milé) redakčné odovzdanie cien 4. 4. 2013 o 14. hodine. Tešíme sa na Vás a ostatným manželským párom, ktoré v tomto ročníku nevyhrali, želáme veľa lásky, porozumenia a šťastia nielen v manželskom živote, ale aj v našich ďalších súťažiacich. Vaša redakcia POKROK

Narodili sa 14. 3. Richard z Bátorovej, Laura z V. Krtíša, 17. 3. Diana z Čelár, 18. 3. Léna z Vinice, 19. 3. Alex z V. Krtíša

**Jubilujúci
Veľkokrtíšania** 25. 3. Jaroslav Brezinský, 26. 3. Alžbeta Mihaleje, Ján Dorotovič, Mária Viglašová, Ladislav Petrovič, 27. 3. Ladislav Heimlich, Štefan Golian, 28. 3. Ján Andok, 30. 3. Agnesa Gajanová, Mária Toldyová, 31. 3. Margita Kollerová

Blahoželáme 25. 3. Mariánom, 26. 3. Emanom a Emanuelom, 27. 3. Alenám a Ditám, 28. 3. Soňám, 29. 3. Miroslavom, 30. 3. Vieroslavom a Vieroslavám, 31. 3. Benjamínom

Opustili nás 8. 3. Józsefné Kamenský, nar. v r. 1926 z V. Krtíša, 15. 3. Elena Tóthová, nar. v r. 1921 zo Širakova, 17. 3. Mária Gergeľová, nar. v r. 1938 z V. Krtíša, Alexander Halgaš, nar. v r. 1940 z Bušínec, 18. 3. Mária Slezáková, nar. v r. 1930 z D. Plachtiniec, Aurélia Tóthová, nar. v r. 1931 z V. Krtíša, Ján Kasár, nar. v r. 1930 z V. Krtíša

V spomienkach sme pri Tebe každý deň

"Klesli ruky, ktoré pre nás pracovali, dotíкло srdce, ktoré sme milovali. Zhasli oči, stíchol hlas, mal rád život a všetkých nás. Tak veľmi si si prial ešte žiť, toľko veľa urobiť. Aj keby láskou vzbudil sme Ťa chceli, neozveš sa, viackrát. Že čas všetko zahojí, je len veľký klam, čím ďalej ubieha, tým viacej, chýbaš nám. Spi sladko,

drahý náš, snívaj svoj večný sen, v spomienkach sme pri Tebe každý deň."

Dňa 22. marca 2013 uplynie rok, kedy nás nečakane opustil náš milovaný manžel, otec, starý otec a svokor LADISLAV SÝKORA z Veľkého Krtíša.

Kto ste ho poznali a mali radi, spomeňte si s nami na neho v tento deň.

Spomínajú: manželka Evka, syn Robko s manželkou Milotkou, vnuci Marek a Radko a ostatná rodina.

Z minuloročných zápisov v matrikách okresu

Matričný úrad Dolné Plachtince

NARODILI SA z D. Plachtiniec: 12. 3. Vanesa Goralová, 26. 3. Jakub Kováč, 30. 5. Sára Heilerová, 4. 7. Pavol Puška, 2. 8. Sarah Žáková, 28. 8. Sofia Kuviková, 26. 9. Daniel Michael Mugele, 17. 11. Helena Belinová

ZOMRELI: z Príbeliec: 30. 1. Gabriela Hriechová, nar. v r. 1947, 12. 2. Mária Ďurišová, nar. v r. 1926

zo Stredných Plachtiniec: 29. 8. Ján Horniak, nar. v r. 1940, 4. 11. Ján Horniak, nar. v r. 1930

z Dolných Plachtiniec: 15. 3. Anna Mlynárová, nar. 1925, 14. 4. Jozef Vida, nar. 1943, 20. 7. Mária Šútová, nar. 1943, 5. 9. Jozef Tuhársky, nar. 1946, 28. 9. Jozef Šimún, nar. 1949, 5. 10. Jozef Slávik, nar. 1936, 21. 10. Dezider Kováč, nar. 1951, 25. 10. Mária Czaboczká, nar. 1933, 9. 12. Anna Martinčoková, nar. 1929, 10. 12. Karel Zaviačič, nar. 1956

Matričný úrad Bušince

V roku 2013 zomreli:

25. 1. Margita Černická, nar. 1947, 3. 3. Imrich Kováč, nar. 1933

Nechýba vám fotografia?

Prosíme všetkých našich inzerentov - čitateľov, ktorí nechali u nás za ostatné roky fotografie svojich drahých do spoločenskej rubriky, aby si pre ne prišli do redakcie, pretože sa nám tieto fotografie nahromadili a svedomie nám nedovolí, aby sme vaše chýbajúce a často jediné snímky z rodinných albumov vyhodili...

Posledné zbohom sme Ti dali

S hlbokým žiaľom oznamujeme, že 13. 3. 2013 nás náhle opustil náš milovaný manžel a otec JOZEF LAURÍK zo Želoviec.

"Ocko, prečo si nás tak rýchlo opustil, zbohom nestihol si povedať, len žiaľ v srdciach nám všetkým si stihol zanechať. Už nepočul ten krásny humor, prestali sa nám kútiky úst usmievať, miesto toho sa naše oči začali vrúcnyimi slzami zalievať. Tak veľmi si si prial ešte žiť. V mrazivý deň sme Ťa do tmavej, studenej zemi uložili, venčekmi z lásky sme Ťa obložili. Posledné zbohom sme Ti dali a domov so žiaľom v srdciach odchádzali.

S bolesťou v srdci sa navždy lúčia: milovaná manželka Zuzka, syn Zoltán, kmotra Marika s rodinou a ostatní príbuzní.

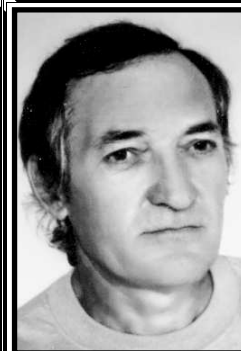
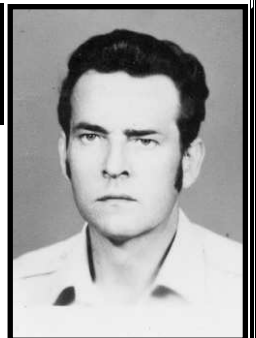
Čo drahé nám bolo, osud vzal

Desať rokov uplynie 27. 3. 2013, kedy nás opustil náš milovaný manžel, otec a starý otec

PAVEL LIBIAK z Veľkého Krtíša.

"Slza v oku, v srdci žiaľ, čo drahé nám bolo, osud vzal. Utíchlo srdce, utíchol hlas, mal si rád život i všetkých nás. Už len kyticu kvetov na hrob Ti môžeme dať a s láskou na Teba spomínať."

S láskou spomínajú: manželka, dcéra a syn s rodinami a ostatní príbuzní.

Ostaneš navždy v našich srdciach

"Keby sa tak dal vrátiť ten čas, dotknúť sa Ťa dľaňou a počuť Tvoj hlas. Deň po dni sa míňa v smutnom kalendári. Rok s rokom si podá ruku zas. Ani čas nezmažal bolesť ukrytú hlboko v nás."

Dňa 25. 3. 2013 uplynú tri smutné roky od chvíle, kedy nás navždy opustil náš milovaný manžel, syn, švagor a krstný otec PAVEL TREŠO z Trebušoviec.

S láskou a úctou spomínajú: manželka, mama a ostatná rodina. Vy, ktorí ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku. Ďakujeme.

Smutno je nám všetkým

"Odišiel si tichučko, ako odchádza deň, no v našich srdciach zostáva spomienka len. Ťažko je bez Teba, smutno je nám všetkým. Nič nie je také, ako bolo predtým. Už niet návratu ani nádeje, len cesta k hrobu nás k Tebe privedie."

Dňa 27. 3. 2013 si pripomíname 1. výročie úmrtia nášho drahého manžela, otca a starého PAVLA JÁGERSKÉHO z D. Strehovej.

S láskou spomínajú: manželka Eva, syn Pavel s rodinou, dcéra Yvetka s rodinou, sestra a ostatní príbuzní.

Spomienka na moju prvú pani učiteľku Matildu Baffiovú

Moje neskoré, ale o to úprimnejšie, ďakujem

- Vždy, keď sa objaví v kalendári Deň učiteľov, cítim vo vnútri niečo nevy povedané. To "niečo" cítim ako dlh voči svojej prvej učiteľke, že som sa jej nikdy nepoďakovala za jej záslužnú prácu.

Keďže som už vo veku (dôchodkyňa), veľa ráz si predstavujem svoje detstvo, do ktorého zaraďujem aj spomienky na školu. To detstvo prebiehalo vo veľmi skromných, ba možno až v chudobných podmienkach, no aj tak bolo veľmi krásne. Miesto, kde som bývala s mojimi rodičmi, bratom a ostatnými rovesníkmi bolo na malej osade Suchý Bukovec, ktorá už kvôli bani neexistuje. Domy sme mali vo voľnej prírode. Okolo domov neboli vydláždéné chodníky ale krásna zelená trávica, po ktorej sme behali bosými nohami. No občas nás upozornila žihadlom včielka, ktorá lietala po kvietkoch, a na ktorú sme akurát skočili. Náš voľný čas v lete bol vyplnený rôznymi drobnými prácami, ktoré nám určili rodičia a dlhé zimné večery boli vyplnené rozprávaním našich oteckov, na začiatku môjho

detstva ešte pri petrolejovej lampe a v jednej malej izbičke, ktorá nám bola všetkým - kuchynou, obývačkou, spálňou, detskou izbou. V našom slovníku sme nepoznali slovo nuda ani cez prázdniny, ktoré dnes tak často znie v našej internetovej dobe medzi mládežou.

Keďže naša osada nebola veľká, nenachádzala sa v nej ani škola. Túto sme museli navštevovať v neďalekej dedinke Selce, vzdialenej asi 2-3 km, samozrejme pešo. Cesta do školy, hlavne v zime, bola veľmi zaujímavá, keď v noci niekedy napadlo aj pol metra snehu a vietor nafúkal veľké záveje. Chodili sme len poľnými cestami. Pre nás deti to

Učiteľka Matilda Baffiová na fotografii z roku 1961

bolo veľké dobrodružstvo. Z osady nás chodilo do tejto školy vždy okolo 12 - 15 žiakov vo veku 6 až 11 rokov. Cesta nám trvala niekedy aj viac ako hodinu, avšak so všetkými stratami času, ktoré sme trávili hádzaním sa do závejov, a podobne. Museli sme však byť jednotní a do školy prísť všetci spolu aby nám pani učiteľka uverila, že sme meškali pre veľký sneh.

Pani učiteľka, ktorej chcem vziať hold za všetko, v akých podmienkach žila s rodinou, a nás učila, sa volala Matilda Baffiová. Vážim si prácu aj dnešných učiteľov, mám vnúť, ktoré chodia do školy, a vidím aká je to ťažká práca, no neporovnateľná s tou dobou, ktorú opisujem. Škola aj byť učiteľky bol pod jednou strechou, zdá sa to vynikajúce, avšak opak je pravdou. Budova, v ktorej bo-

la škola aj byť, bola asi 150 ročná, bez vody, WC, kúrenia, čiže aj trieda, v ktorej nás bolo okolo 20 žiakov (ročníky 1 - 5) bola vykurovaná kachľami na pevné palivo, na čo však musela dbať ona aby sme v triede nezamrzli. Narodili sa jej tam tri detičky, z ktorých prvá jej zomrelo. Ďalšie dve vychovávala tak, že i nás učila, aj o deti sa starala, pretože tam neexistovali jasle ani materská škôlka. Vychovala z nich vynikajúce osobnosti, vysokoškolsky vzdelané. Tak isto aj my, ktorí sme navštevovali túto školu sme dosiahli rôzne vzdelania, od stredoškolských po vysokoškolské, i keď to pre ňu muselo byť veľmi ťažké, keď v jednej triede spolu musela učiť ročníky 1 až 5, a záračným spôsobom zaujať deti pre určité svoje predmety. Okrem toho, hlavne nás dievčence zasvätila aj do rôznych ručných prác (pletenie, vyšívanie a iné), ktoré sme počas života aj využili.

Mrzí ma, že moja vďaka bola premenená do týchto riadkov tak neskorou, a že si ju už moja prvá pani učiteľka nebudem môcť prečítať, lebo už nie je medzi živými. Ešte raz veľké ĎAKUJEM.

Vaša stála čitatelka B.B.

Na Hrušove na Bielu sobotu páliili Judáša

Aj keď sa to ani nezdá, ale aj po tejto dlhej zime už pomaly jar klope na dvere, i keď zatiaľ nesmelo. Prichádza obdobie zrodu nového života, teplých a slnečných dní. Začínajú sa prebúdzat prvé jaré kvietky, tráva sa začína vrac zelenat a ponúka čerstvú pašu pre statok. Aby sme sa nadobro zbavili zlych a temných dní zimy, treba najskôr utopiť Morenu a s ňou všetko zlé, čo nás sprevádzalo počas zimných mesiacov.

A potom môžu deti vybehnúť na lúky za hrami a piesňami, uviť si venček z púpavových žltých kvietkov alebo si z vrbových prútov vyrobiť pišťalku. S príchodom jari prichádzajú aj veľkonočné sviatky a s nimi tradičné zvyky, ktoré v mnohých regiónoch dodržiavajú aj dodnes. Ako vítali jar a slávili Veľkonočné sviatky na Hrušove, sme sa rozprávali s Máriou Augustínovou - pracovníčkou Obecného úradu v Hrušove a zanietenu organizátorkou Hontianskej parády, ktorá sa do tohto roku bude konať už po osemanástykrát a tiež s Annou Fašangovou, predsedníčkou Miestnej organizácie Slovenského zväzu zdravotne postihnutých a nadšou folkloristkou.

● **A. Fašangová:** "Pred príchodom jari bolo treba poupratovať nielen v dome a okolo domu, ale dať si do poriadku aj telo. Očistiť dušu. Bolo to samozrejme sprevádzané aj inými zvykmi. Napríklad na Kvetnú nedeľu sa chodilo do kostola v každej ruke s rozkvitnutými bahniatkami, po našom babuška. A čím bola dlhšia a rozkvitnutejšia, tým bola vzácnejšia. Keď sa vyšlo z kostola, ženy spravili zvyčajne zo slamy figurínu, ktorú poobliekali - Morenu, ktorú u nás volali Kyselom. Ženy potom spevom išli cez celú dedinu k potoku, kde Kyselá hodili do vody. Spolu s ním odplávali všetky zlé a temné sily zimy a začalo sa víťanie prichádzajúcej jari a

Anna Fašangová

chystal sa na Veľkú noc."

● **M. Augustínová:** "Pamätám si, že celý veľkonočný týždeň sa niesol hlavne v znamení duchovnej prípravy. Každý sa chystal na sväté omše. Duchovno trvalo od Zeleného štvrtka, cez Veľkonočný piatok a Bielu sobotu, kedy sa u nás páliil oheň pri kostole, takzvané pálenie Judáša a potom nasledovala dlhšia omša. Pred kostolom sa spaľovali aj posvätené veci, ktoré sa nepoužívali a popol z nich sa používal pri obradoch.

Vyvrcholením Veľkonočnej nedele býva svätá omša, ktorá takisto býva aj na Veľkonočný pondelok. No teraz je to už trochu iné, lebo ľudia sa viacej zameriavajú na oblievanie a inú stránku života."

● **A. Fašangová:** "Vyvrcholením celého tohto duchovného týždňa, je omša na Veľkonočnú nedeľu. Ešte aj teraz si ženy nechávajú posvätiť v kostole vajíčka, šunku a iné potraviny, ktoré sa potom jedli na Veľkú noc. Keď ženy a dievčatá vyšli z kostola, tak prvou pesničkou, ktorú spievali bola "Hoja, Ďunda, hoja". A potom sa tancovala "Du-

Mária Augustínová

nda". Bol to symbol veľkej radosti, že Pán vstal z mŕtvych, a že pôstna doba je za nami a môžeme si užívať radosti."

● **M. Augustínová:** "Prejavom zábavy bola aj tradičná veľkonočná estráda, alebo divadlo, ktoré si pripravili mladí ľudia a spolky. A potom bola tancovačka. Radosť z toho, že sa skončil pôst vedeli naši predkovia prejavovať vždy tancom a spevom."

● **A. Fašangová:** "Veru tradičná hrušovská oblievačka. Na veľkonočný pondelok sa to všetko zbieralo do rodín, kde bývali dievky. Mládenci sa dali do skupiniek a s harmonikou a spevom chodili po dievčatách. A veru tie dievčence nešanovali. Oblievajú ich vedrami vody, aby jej bolo čím viac. Prítom sa vpravievalo "Ale poriadne ju oblejte, nech je zdravá, nech je zdravá". Oblievalo sa však iba dopoludnia. Poobede chodievali dievčatá po tých mládencoch, ktorí ich boli oblievať a venovali im vajíčka. A tie šikovnejšie im vrátili aj oblievačku."

● **M. Augustínová:** "Keďže už bolo po pôste, mohli dievčatá mládencom aj pohostiť. Z tradičných jedál na Veľkú noc, nesmela chýbať udená šunka, ktorú mal každý doma odloženú a potom sa uvarila. Podávali sa tiež varené vajíčka a chren. Samozrejme, nesmeli chýbať zákusky a koláče."

Na Hrušove zachovávajú mnohé tradičné zvyky a poriadnu oblievačku a zábavu si hrušovskí chlapci a muži nikdy neodpustia. Dievčatá a ženy oblievajú hlavne vodou z vedier. Na Hrušove ešte stále vo veľkej miere dodržiavajú to, že na Veľkonočnú nedeľu si ešte aj dnes veta žien a dievčat oblečie kroj a takto pekne vyobliekané idú do kostola na svätú omšu.

-EDIT-

Dvojnásobná pomoc Aničke od veľkokrtíšskych policajtov

Pred mesiacom sme vás v našich novinách informovali o zloději, ktorý sa vlámal do predajne Tiwa vo V. Krtíši a ukradol z nej sklenenú nádobu, do ktorej zákazníci finančne prispievali na liečebný pobyt pre zdravotne postihnutú pätnásťročnú Aničku Wágnerovú.

Tretí ročník policajného plesu, ktorý sa konal vo februári v priestoroch firmy GASTROHELL, vyšiel opäť na výbornú

Tento prípad sa skončil úspešne, pretože vďaka skvelej práci policajtov sa zlodēja podarilo vypátrať a väčšia časť peňazí sa vrátila späť do zbierky. Zo strany polície však neostalo len pri úspešom vyriešení prípadu. Aj tento rok totiž Športový klub polície v spolupráci s Okresným riaditeľstvom Policajného zboru vo V. Krtíši pripravili policajný ples s charitatívnym zámerom.

Vlani odovzdali výťažok z tomboly pacientom Národného rehabilitačného centra v Kováčovej a ako správne tušíte, organizátori plesu sa tentoraz rozhodli pomôcť práve Aničke. Počas tretieho ročníka policajného plesu sa vyzbieralo približne 130 eur. Ďalších 200 eur dostalo choré dievčatko z výťažku predaných tombolových lístkov. Určite aj vďaka dobrému pocitu z

pomoci dieťaťa, ktoré to potrebuje, vládla na ples skvelá atmosféra. Postarali sa o ňu organizátori npor. PaedDr. Martin Kroták, por. Mgr. Dušan Adamjak a ppor. Peter Pribelí, ktorí zabezpečili výborné občerstvenie a hudbu. Dobrá nálada bola vďaka tejto kombinácii vopred zaručená. Riaditeľ OR PZ V. Krtíš plk. JUDr. Pavel Bella vyjadril spomínanej trojici oduševnených organizátorov veľkú vďaka a prisľúbil podporu v zachovaní tradície policajných plesov s charitatívnym zámerom aj v budúcnosti. Poukážku na 200 eur z výťažku

predaja tomboly prišiel do kancelárie riaditeľa prevziať 19. marca autor myšlienky zbierky Radomír Wágner, ktorý nešetril slovami vďaky. Veď muž zákona pomohli Aničke hneď dvakrát - prvý raz pri dolapení zlodēja a druhý raz príspevkom 330 eur, čo je viac ako desatina sumy, ktorú Anička potrebuje na spomínaný liečebný pobyt. Veľkokrtíšski policajti tak ukázkovo naplnili v praxi slogan, ktorý zdobí ich služobné autá: POMÁHAŤ A CHRÁNIŤ.

-ms-, foto: ms a archív polície-

Fotografia z odovzdávania dvestoeurovej poukážky pre Aničku Wágnerovú. Zľava: ppor Peter Pribelí, Radomír Wágner, npor. PaedDr. Martin Kroták, por. Mgr. Dušan Adamjak a plk. JUDr. Pavel Bella.

Z hasičského zápisníka

MOTOROVÝ OLEJ UNIKAL

Z NÁKLADNÉHO AUTA

Prostredníctvom tiesňovej linky 150 na OS OR HaZZ Veľký Krtíš nahlásil 15.3.2013 oznamovateľ, že na štátnej ceste I/75 križovatka A5 pri obci Čelovce smerom na Plášťovce je na vozovke rozliata neznáma kvapalina, pravdepodobne nafta alebo olej. Oznamovateľ uviedol, že kvapalina uniká z nákladného automobilu, ktorý pokračuje v jazde smerom k obci Plášťovce. Na základe týchto skutočností operačný dôstojník vyslal na miesto zásahu AHZS 1B Mercedes Aetgo so 4 príslušníkmi. Prieskumom bolo zistené, že ide o motorový olej rozliaty v dĺžke asi 3 kilometre. Príslušníci na likvidáciu rozliateho oleja použili

sorpčnú látku Vapex a v spolupráci s Regionálnou správou ciest Veľký Krtíš uniknutú látku zozbierali.

PRI OPAVE SA SKRÍŽIL KAMIÓN

V ten istý deň hasiči ešte asistovali pri dvoch dopravných nehodách. Prvá udalosť bola ohlásená na OS OR HaZZ vo Veľkom Krtíši prostredníctvom tiesňovej linky 150. Oznamovateľ uviedol, že pri obci Opava v zákrute je skrížený kamión zn. Volvo, zadnou časťou sa nachádza v priekope v protismere a ohrozuje ostatných účastníkov cestnej premávky. Operačný dôstojník na základe zistených skutočností vyslal na miesto zásahu techniku CAS 32 Tatra 815 s 3 príslušníkmi. Títo kamión vytiahli pomocou vozidla CAS 32 T815 a tým sprejzdňali celú šírku vozovky.

PO ZRÁŽKE DVOCH MERCEDESOV PRIŠIEL NA POMOC TRETÍ MERCEDES

Ďalšia dopravná nehoda dvoch osobných motorových vozidiel značky Mercedes, ktorá sa stala pri Závade, bola ohlásená na OS OR HaZZ vo Veľkom Krtíši prostredníctvom tiesňovej linky 112. Operačný dôstojník vyslal na zásah techniku AHZS 1B Mercedes Atego so štyrmi príslušníkmi. Príslušníci vykonali protipožiarne opatrenia, zabránili ďalšiemu úniku prevádzkových kvapalín a pomocou sorbčnej látky Vapex zozbierali uniknuté kvapaliny. Našťastie, pri dopravnej nehode nebola žiadna osoba zranená. Po zadokumentovaní dopravnej nehody príslušníkmi PZ odtiahli vozidlá na bezpečné miesto.

Spracoval:

kpt. Ing. DUŠAN DRIENOVSKÝ

Hasiči zachránili psíka. Zo studne ho vynáša nrtm. Ján Mihalčin

PES V STAREJ STUDNI

Na Operačnom stredisku Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru vo Veľkom Krtíši cez tiesňovú linku 150 dňa 12.3.2013 hľadal pomoc občan Čeloviec, ktorý nahlásil spadnutého psíka v studni. Operačný dôstojník na základe zistených skutočností vyslal na miesto zásahu techniku CAS 32 Tatra 148 s 3 príslušníkmi. Hasiči po príchode na miesto určenia zistili, že sa jedná o starú studňu, v ktorej sa nachádzal pes. Vystrašeného psíka vytiahli príslušníci pomocou lanového rebríka a lezeckého výstroja.

Plné ruky práce mali hasiči s odstraňovaním skríženého kamióna

Takto skončil jeden z Mercedesov, ktoré sa zrazili pri Závade

Ostane bez elektriky kvôli chybe doručovateľky?

Vari každý z nás už dostal poštou doporučený list, zásielku či balíček. Poštový doručovateľ vám ho vďaka proti vášmu podpisu a ak vás nezastihne v mieste bydliska, hodí do schránky oznámenie o uložení zásielky v miestnej pobočke Slovenskej pošty. Taká je prax, ako ju poznáme, alebo aspoň väčšina z nás.

Alžbeta Balážová z Kováčoviec tvrdí, že pochybila poštová doručovateľka

Aj pani Alžbeta Balážová z Kováčoviec bola na takýto postup zvyknutá. Prišla doručovateľka, doniesla jej doporučený list a ona podpísala prevzatie. Až do nešťastného februára. Ako každý mesiac aj v tomto očakávala A. Balážová dopis od dodávateľskej spoločnosti elektrickej energie, v ktorom bývala poštová poukážka a ona zaplatila za odber elektriny. Zvyčajne dostala tento list okolo 18. v mesiaci, kedy mala aj podporu zo sociálky a mohla za elektriku zaplatiť. A. Balážová: "Keď som nedostala poukážku na zaplataenie elektriky, myslela som si, že ju zaplatiť netreba, ako je to vždy jeden mesiac v roku, kedy sa robia odpočty a vyúčtovania. Preto som

bola doslova v šoku, keď som si 28.2. našla v schránke doporučený list, kde bola upomienka, že do 27.2. musím zaplatiť za elektriku, ináč že ma odpoja. Prítom som nepodpisovala prebratie žiadneho doporučeného listu."

O tejto situácii informovala aj dodávateľskú spoločnosť energie, ktorá jej vyšla v ústrety a poskytla jej časový odklad na vyrovnanie svojho nedoplatku. Ale aj táto lehota v čase našej návštevy v Kováčovciach (8. marca) už pomaly uplynula.

Samozrejme, že sa informovala na pobočke Slovenskej pošty, a.s., v Želovciach, ako je to možné. Tam jej povedala vedúca, že na listine doručených zásielok je prevzatie tohto listu riadne podpísané s dátumom prevzatia 18. 2. 2013.

A. Balážová: "Spolu aj s mojou nevestou sme sa vybrali na poštu do Želoviec, kde nám vedúca ukázala spomínaný podpis. Hneď som videla, že to nie je moje písmo. Aj ja aj nevesta sme sa podpísali na druhú stranu, aby sa podpisy dali porovnať a aj vedúca videla, že sú rozdielne."

Kto hovorí pravdu a kto si vymýšľa?

Viac svetla do záležitosti okolo podpisu pri preberaní zásielky vniesla, alebo možno ešte viac celý prípad zamotala, nevesta A. Balážovej Kinga, ktorá býva v spo-

ložnej domácnosti so svokrou.

K. Balážová: "Poštárka ma raz zaskavila v dedine pri obchode a povedala, že svokra mala doporučený list, a že ho podpísala a hodila ho do poštovej schránky na bráničke nášho domu. Kedy mi to povedala si však už presne nepamätám, ale list sme v schránke našli až po uplynutí doby na zaplataenie poplatku za elektriku."

Poštovú doručovateľku Gabrielu Gyorgyovú sme stretli pri roznáške pošty v obci a spýtali sa, či podpísala doporučený list za adresátku. G. Gyorgyová: "Ja si svoju robotu vážim a nedovolila by som si podpísať doporučený list za adresáta. Aj tento list som určite dala podpísať adresátke. Kedy presne, to si už nepamätám, veď odvtedy sú už pomaly 3 týždne a každý deň mám takmer 20-30 doručených zásielok."

Prečo teda A. Balážová tvrdí, že list nepodpísala a neprevzala, si poštová doručovateľka nevie vysvetliť. Ako nám povedala, touto sťažnosťou sa už zaoberalo aj riaditeľstvo Slovenskej pošty, a.s., v B. Bystrici. Požiadali sme preto hovorkyňu Mgr. Stanislavu Pondelovú o vyjadrenie k tejto sťažnosti:

S týmto riešením svojej sťažnosti A. Balážová nie je spokojná. Ako sa vyjadřila, obráti sa aj na orgány činné v trestnom konaní, ak sa nebude dať inak dokázať jej pravda. Ale či je to tak, ako tvrdí ona, je otázne. Jedno je isté. Svojim konaním si popudila proti sebe viacero obyvateľov Kováčoviec.

-red-

Poštová doručovateľka Gabriela Gyorgyová by si vraj nikdy nedovolila podpísať doporučený list za adresáta

"Slovenská pošta, a.s., prešetřila postup dotknutej zamestnankyne a nezistila porušenie všeobecno-závazných právnych predpisov ani interných predpisov našej spoločnosti pri doručovaní predmetnej poštovej zásielky. Slovenská pošta, a.s., nedisponuje technickými a odbornými kapacitami, ktoré by dokázali preukázať pravosť podpisu adresáta na uvedenej poštovej zásielke. V prípade, ak má adresát alebo odosielateľ pochybnosti o pravosti tohto podpisu, doporučujeme, aby sa obrátil na orgány činné v trestnom konaní a požiadal ich v rámci ich kompetencie o prešetřenie tejto záležitosti."

Detská tvár Pokroku 2012

KUPÓN JAKUBKO RIASZ
Kategoría: 0-3 roky

Ahojte! Volám sa **JAKUBKO RIASZ**. Narodil som sa vlni 18. júna a budem mať 8 mesiacov. Už mám aj dva zúbky, takže spapkám s chuťou všetko, čo mamička navarí. Rád sa hrám, ale najviac zo všetkého sa rád kočikujem, pretože na čerstvom vzduchu sa mi najlepšie spinká. S ocinkom sa bláznime každý deň, pretože vieme, že smiech lieči.

O titul Detská tvár Pokroku 2012 sa uchádza aj 5-ročná **EMMKA GÁFRIKOVÁ** zo Slovenských Kľačian. Emmka, ktorú do súťaže prihlásila jej starká Bejka, má rada rozprávky a rôzne hry. Najlepšie sa zahrá s papierom, lepidlom a detskými nožičkami. Zo sladkostí má najradšej Brumíka. Emmka zbožňuje hry vonku, bicyklovanie a zvieratká, ktoré chová jej starká. Emmkinou obľúbenou plyšovou hračkou je myška Minnie. Ak sa hrá v škôlke s detičkami alebo doma, vždy je vo svojom detskom kráľovstve. Ak náhodou uvidíte malé blondavé dievčatko s dvomi vrčkami a s myškou v náručí, možno je to práve to neposedné dievčatko Emmka.

KUPÓN EMMKA GÁFRIKOVÁ
Kategoría: 3 - 6 rokov

Tento mesiac hráte o hlavnú cenu
- permanentku do wellness
- saun a bazénov **HOTELA AQUATERMAL STREHOVÁ**
V HODNOTE 85 EUR
o hodnotné knihy,
hudobné CD-čka,
tričko a šiltovku

MARCOVÁ KUPÓNKA

POKROK

MARCOVÁ KUPÓNKA

č.4

Stačí, keď kupón vystřihnete, nalepíte ho na hraciu kartu z minulého čísla a na záver ju pošlete alebo prinesiete ku nám do redakcie. Tým ste splnili podmienku zaradenia do žrebovania o odnotné vecné ceny. **VELA ŠTASTIA!**

Súťaž Detská tvár Pokroku je už uzavretá, svoje detičky už ďalej neprihlasujte.

Kraslica spája východ so západom

Iba pomaly sa tohtoročná zima vzdáva svojej moci a prepúšťa vládu teplu a jari. Slnko a teplo pomáha prebúdať prírodu a liahnu sa kuriatka, káčatka, húsatka, teda rodí sa nový život. Symbolom tohto zrodu je vajíčko, ktoré je aj neodmysliteľnou súčasťou Veľkonočných sviatkov. Aby sviatky boli čo najkrajšie, vajíčka pestrejšie a možno aby aj mládenec po šibačke vedel, ktoré vajíčko od ktorej dievčiny dostal, začali sa už v dávnej minulosti vytvárať pestrofarebné kraslice.

Kraslica je vlastne vyzdobená vajecná škrupina, takzvaný výdušok. Na vytvorenie kraslíc sa najčastejšie používajú slepačie, kačacie a husacie vajíčka. Sú však známe aj zdobené pštrosie, holubacie alebo jarabíacie vajíčka. Na zdobenie sa používajú rôzne techniky. Jednou z najstarších je takzvaná voskovaná kraslica, kde sa na zafarbené vajíčko nanáša horúci vosk dvoj alebo viacfarebný a ten vytvára vzor. Medzi ďalšie techniky zdobenia kraslíc patrí dierovanie, maľovanie, škrabanie, opletanie rôznymi materiálmi - niťou, slamou, rôznymi trávami i drôtkami. Proste, každý si môže vyskúšať, čo sa mu páči.

Išlo im to od ruky

Potešiť šibačov, kúpačov či svojich príbuzných vlastnoručne vyrobenými kraslicami chcú aj členky Kubu dôchodcov vo V. Krtíši. Ako sa to má robiť im do klubu prišla ukázať a naučiť ich Ivana Lešková, v súčasnej dobe riaditeľka Hontiansko - Ipeľského osvetového

strediska vo V. Krtíši. Ženy si najskôr vyrobili pomocné zariadenie na farby a potom sa už, podľa inštrukcii I. Leškovej, veselo pustili do výroby kraslíc.

I. Lešková: **"Ženy sa učia vyrábať kraslice jednou z najstarších techník, ktorá sa na Slovensku používa. Maľovanie voskovými farbami. Tie si pripravila veľmi jednoducho. V pomocnom zariadení si zohrejú kúsky voskovej pastelky, až kým sa neroztopí. Potom farbu nanášajú na vajíčko špendlíkom zasadeným v drevenej násadke. Podľa svojej fantázie si potom vytvárajú vlastné vzory."**

Aj keď mnohé zo žien si takto pripravovali kraslice po prvý raz, práca ich bavila a čoskoro už spod ich rúk vychádzali kraslice, za ktoré by sa nemuseli hanbiť ani dlhoroční majstri. Ako nám povedali viaceré z nich, na veľkonočné sviatky sa tešia a tým, že si svoje príbytky ozdobia vlastnoručne vyrobenými kraslicami, budú sviatky ešte vzácnejšie.

Vlastné kraslice potešia najviac

Olga Rebrošová: **"U nás sa Veľká noc oslavovala tri dni. V nedeľu sa samozrejme išlo do kostola s paschou a potom bol slávnostný obed. V pondelok chodili chlapi a chlapi oblievať. U nás sa nešibalo. Všetko však museli stihnúť kým sa nešlo do kostola, teda asi do ôsmej áno. Preto niektorí kúpači prichádzali už o piatej. No a v utorok im to dievčatá vrátili. Pochádzam z východu až od ruských hraníc, ale stále sa tam na Veľkonočné sviatky rada vraciam."**

Z opačnej časti našej krajiny pochádza pani Pavlína Šišková - zo západného Slovenska a ako hovorí, u nich sa nepolievalo, ale šibalo. P. Šišková: **"Pre šibačov sme si ako dievčatá pripravovali farebné vajíčka. Niekedy sme ich farbili v cibulových šupkách. Potom prišli do módy rôzne pestré farby, ktoré sa dali kúpiť. Podobne aj rôzne nálepky, ktoré**

Veľká noc je za dverami - kraslice pre šibačov treba vyrobiť čím skôr

sme na vajíčka lepili. Aj teraz sa teším na Veľkú noc, ktorú majú rady aj moje vnučky. Prídu vnucci, synovia a aj keď teraz už chodia tak decentne s fľaštičkou voňavky, za chrbtom stále skrývajú fľašu s vodou a tešia sa, keď sa z nej babke ujde. Mňa zas poteší, že ich môžem v tomto roku prekvapiť vlastnoručne vyrobenými kraslicami." Ako je vidieť, aj na malom Slovensku máme rozdielne veľkonočné zvyky, ktoré sa prelínajú práve na strednom Slovensku. Jedno ich však spája - vajíčko, kraslica. Symbol jari a Veľkej noci. - R - P -

Potešiť šibačov, kúpačov či svojich príbuzných vlastnoručne vyrobenými kraslicami chcú aj členky Kubu dôchodcov vo V. Krtíši

(K 21. marcu - Svetovému dňu bábkového divadla) Bábkové divadlo na hrade Modrý Kameň

...našlo tu svoj domov na Slovensku. Lepšie povedané, našlo tu svoj stály domov, pretože bábkový vznikajú a zanikajú, hoci sú to umelecké diela. A preto, aby celkom nezaničili, vzniklo v hradnom objekte na Modrom Kameni bábkarské múzeum.

Bábkové divadlo vzniklo v 8 - 9. storočí na ázijskom kontinente, kde dodnes predstavuje jeden z hlavných prvkov tradičnej kultúry - najmä v Indonézii, Japonsku a Číne. Archeologické nálezy z prehistorických dôb však svedčia o tom že predmety podobajúce sa na bábkový slúžili ako kultúrne predmety pri náboženských rituáloch omnoho skôr. Na starý kontinent - do Európy putovalo viacerými cestami a aj menilo svoje formy. V Ázii dodnes hrá báбка zvaná Javajka (podľa ostrova Jáva v Indonézii). Javajka je báбка spodová - bábkoherec ju vodí zospodu. Marioneta ja báбка s vodiacim drôtom v hlave a s ovládacím niťovým mechanizmom na vhadle, ktoré vedú k nohám, rukám ale i iným častiam tela bábkový - bábkoherec ju vodí zhora. Marioneta sa objavila na divadelnej scéne pred mnohými storočiami v rôznych častiach Európy. Odvtedy putovala s putovnými hereckými skupinami po európskych krajinách. Zabávala kráľov v palácoch i mešťanov a chudákov na jarmokoch a slávnostiach rôzneho druhu spolu so živými hercami. Neskôr, keď bolo výhodnejšie pre divadelného principála zaplniť prázdne miesto v súbore po živom hercovi drevenou bábkou, bábkový začalo v súbore pribúdať. Niekedy vyrezávali majstri rezbári celé kolekcie drevených hercov a vznikali kočovné marionetové divadlá, ktoré prinášali zábavu i poučenie do najvzdialenejších kútov krajiny - aj na vidiek. V susedných českých krajinách sa od 17. storočia bábkové divadlo stávalo postupne pevnou súčasťou tradičnej kultúry. Jeho popularitu v Čechách šířili anglické, nemecké holandské a talianske kočovné spoločnosti. Neskôr zdomácnelo hlavne na vidieku a postupne až znárodnelo. "Český loutkářský průmysl" (báбка je česky loutka) bol už v 19. storočí plne rozvinutou kultúrnou oblasťou, kde pôsobili umelci navrhujúci dekorácie k rodinným bábkovým divadlám, samotné bábkový rôznych rozmerov priamo určených pre typy divadiel, výrobcovia bábkový, ruční rezbári, sériový výrobcovia bábkový a tlačných dekorácií, kočovní bábkári - marionetári, ktorí vlastnili celé súbory drevených hercov - tzv. fundusy. Odštartovala ho tvorba významného českého maliara Mikoláša Aleša, ktorý vo svojich dielach zobrazoval historické tradície českého a slovenského národa a nadväzoval na odkaz českého maliara Jozefa Mánesa.

Bol prvým autorom návrhov marionet a dekorácií pre české rodinné bábkové divadlá.

Zaujímavosťou je, že najkompletnejšia zbierka dekorácií českých bábkových divadielok sa zachovala na Slovensku, zásluhou slovenského zberateľa a nadšenca Ing. Igora Rymarenka. Na Slovensku sa rodinné bábkové divadlo hrávalo v rodinách vzdelancov a intelektuálov, napr. v rodine maliara Dušana Skuteckého. Bolo výnimočnou zábavou pre deti i dospelých.

Najstaršie drevené marionety boli pravými kópiami živých hercov. Boli oblekané do zmenšených odevov živých hercov, vrátane spodného oblečenia, dokonale vypracovaných. Základný počet marionet vo funduse bol 12 ks.

Na Slovensko začali koncom 19. storočia prichádzať kočovné marionetové divadlá z Moravy a Čiech. Hovorili jazykom zrozumiteľným pre širšie vrstvy vidieckeho i mestského obyvateľstva a stali sa vítanou a očakávanou zábavou. České bábkarské rozvetvené rody, ktoré prenikali na Slovensko tu napokon založili zmiešané manželstvá, z ktorých vznikli nové bábkarské rodiny. Tak zostalo na Slovensku pôsobiť niekoľko vetiev bábkarského rodu Dubských (Piešťany, Košice, Michalovce), rodu Nových (rôzne miesta Slovenska), Sajkovci, Práškovi, Kopeckí, Flachsovci...

Za zakladateľa slovenského tradičného bábkového divadla sa považuje rod Stražanovcov. Ján Stražan (1856 - 1939) prvý predstaviteľ rodu, ako 6 ročný odišiel s rodičmi do Čiech a na Moravu, kde po smrti rodičov precestoval v opatere komedianta Jána Čandu celé územie. Vrátil sa na Slovensko a prevzal divadlo po starom bábkárovi Homolkovi, ktorý ho do bábkarského remesla zasvätil. Jeho pravuk Ladislav Stražan mladší dodnes aktívne hrá bábkové divadlo najmä v bratislavskom regióne a okolí, ale jeho hry poznajú malí diváci na celom Slovensku. Ďalším významným a známym bábkarským rodom, ktorého zakladateľka - chovanica českého pôvodu Eva Kouřilová - vyšla z rodiny Stražanovcov, bol rod Anderlovcov. Anton Anderle, posledný aktívny a medzinárodne

známy tradičný bábkár, s ktorým sa kultúrna verejnosť nečakane rozlúčila v roku 2008, zhromaždil vzácnu zbierku historických marionet z celého Slovenska a zachránil tak významné kultúrne dedičstvo v čase, keď v období 1950- 1989 kočovné bábkové divadlo zaniklo pod tlakom spoločensko-politických pomerov.

Po 2. svetovej vojne sa v 50. rokoch 20. storočia menil prístup k účinkovaniu kočovných bábkárov.

Ich pohyb po celom území republiky bol síce evidovaný, ale texty hier boli tradičné, rozprávkové, mnohokrát s náboženským podtextom. Toto nevyhovovalo ideológii po nástupe

Ilustračná fotografia

komunistického režimu a preto bola činnosť tradičných bábkárov obmedzovaná až úplne utmená. Kto sa odmietol prispôsobiť požiadavkám a zmenám v repertoári divadla, mal zákaz účinkovania. Na niekoľko desaťročí sa

tradičné bábkové divadlo stratilo zo scény. Účinný nástroj ovplyvňovania vedomia širokých mas však nezostal nepovšimnutý. Vznikli spolkové bábkové divadlá, divadlá pri závodoch, školách, osvetových strediškách. Túžba po tvorivom umeleckom odbore zostala a vznikla tak hodnotná tvorba výtvarníkov, scenáristov, režisérov, ktorí niesli túto pochodeň aj v sťažených podmienkach vnucovanej ideológie

Od 60. rokov 20. storočia účinkovalo na Slovensku viac ako 300 bábkarských súborov a divadielok. Z väčších divadiel napokon vznikli stále divadelné scény. Od roku 1959 - do roku 1960 vzniklo postupne na Slovensku 5 kamenných

bábkových divadiel - v Žiline, Nitre, Košiciach, Bratislave a v Banskej Bystrici. Tvorila a prezentujú bábkové divadlo dodnes.

Múzeum bábkarských kultúr a hračiek má teda dôležitú a krásnu úlohu - uchovať artefakty tohto vzácného umenia pre budúce generácie. Keďže zhromažďuje, uchováva a prezentuje syntetické umenie, ktoré obsiahne niekoľko umeleckých prejavov súčasne, môže voliť žánrovo pestré a programovo bohaté podujatia. Najfrekvencovanejšími prezentačnými aktivitami, ktoré oživujú a popularizujú prácu múzea sú divadelné predstavenia v tvorivej dielni múzea, krátke divadielka pre skupiny najmenších návštevníkov, ukážky vodenia bábkový pre staršiu mládež a dospelých, možnosť vyskúšať si vodenie rôznych druhov bábkový pre všetkých návštevníkov. Tri rôzne divadelné scény - maňuškové divadlo, tieňové divadlo a rodinné bábkové divadlo pre 25 cm marionety sú návštevníkom stále k dispozícii. Návštevníci tu majú možnosť spoznať materiály a techniky tvorby bábkový, vytvorí si za pomoci odborných lektorov bábkový podľa vlastných predstáv.

Bábkové divadelné dni sú ďalším obľúbeným podujatím, ktoré poskytujú veľa možností spoznať bábkové divadlo a jeho neopakovateľné čaro. Návštevníci môžu hrať divadlo vo vlastnoručne postavených tradičných divadelných scénach, uvidieť profesionálne divadelné predstavenie bábkarských súborov alebo menších bábkových divadiel. Návšteva expozície bábkového divadla alebo niektorého z podujatí múzea, ktoré sa snaží čo najviac priblížiť návštevníkom múzea tento divadelný odbor, vyvoláva v nich rôzne emocionálne zážitky s rôznorodým, mnohokrát s nečakaným účinkom. Len z obyčajného pozorovania návštevníkov možno konštatovať, že dospelí sa vracajú do svojho detstva, vyspelejší a vnímaivejší hodnotia videné aj z umelecky-hodnotového aspektu - hudobné podfarbenie deja, výtvarnú realizáciu scénografických prvkový - predovšetkým bábkový.

Múzeum uchováva vo svojich zbierkach okolo 3000 ks divadelných bábkový, scénografických prvkový, knižných vydaní historických divadelných hier kočovných bábkárov a mnoho iných zaujímavostí. Jednou z najvzácnejších je nepochybne divadelná maringotka bábkarského rodu Dubských z Piešťan na nádvorí hradu Modrý Kameň, ktorá sa možno ako jediná historická zachovala v medzinárodnom meradle v pôvodnej podobe s originálnym vnútorným vybavením a fundusom marionet. Aký bol kočovný život bábkarskej rodiny v jednej maringotke? O tom niekedy nabudúce. Požívame vás do nej v expozícii nášho múzea.

- HELENA FERENCOVÁ
riaditeľka Slovenského národného múzea
- Múzea bábkarských kultúr a hračiek